



Eindelijk antwoord voor weduwe Ankie

Tweeluit Ankie, de olympische weduwe vertelt het verhaal van Ankie Spitzer. Haar man Andre werd slachtoffer van de Palestijnse terreuraanslag tijdens de Olympische Spelen van München in 1972. Jarenlang zocht ze naar opheldering in de zaak. Een drama in zes aktes.

TEKST: BRAM DE GRAAF, BEELD: KRO-NCRV, ANP



Den Bosch, maandag 4 september 1972, 23.45

“Ik hou van je, ik hou van je.”

Andre Spitzer zei het misschien wel tien keer door de telefoon. Hij was na een vermoeiende treinreis net aangekomen in München. Met zijn laatste pfennigs had hij Ankie gebeld, van wie hij die morgen op station Eindhoven afscheid had genomen. “Ik hou...” De muntjes waren op. Het was de laatste keer dat ze zijn stem zou horen.

München, twee weken eerder

Andre en Ankie Spitzer vermaakten zich geweldig in München. Hier had hij van gedroomd: één keer in zijn leven een Olympische Spelen meemaken. Ze hadden dochtertje Anouk bij Ankie's ouders in Den Bosch ondergebracht om er samen bij te kunnen zijn. In München was het één groot feest. Want behalve een sportevenement moesten het vooral ‘vrolijke’ Spelen worden, vonden de Duitsers, om zo de herinnering aan de Berlijnse Spelen van 1936 in Nazi-Duitsland uit te wissen. Overal was muziek en gezelligheid. Ankie, die geen toegangspasje had, kon het olympisch dorp gewoon in- en uitlopen. Anders dan in 1936 was er geen uniform te zien. Toen kwam er een verontrustend telefoontje uit Nederland: hun dochtertje was met darmklachten in het ziekenhuis opgenomen. Halsoverkop reisde Ankie terug.

Den Haag, maandag 4 september, 3.00

“Blijf toch slapen”, zeiden hun vrienden, met wie ze tot diep in de nacht hadden gekletst en mahjong gespeeld. “Nee, ik moet terug naar München”, zei Andre, “Ik heb officieel geen toestemming om afwezig te zijn.” Even later stapten Ankie en hij in de auto terug naar Den Bosch. Toen zijn schermers waren uitgeschakeld, was hij terug naar

Nederland gereisd. Die zondag hadden ze gezien dat het beter ging met Anouk. Gerustgesteld waren ze daarna naar Den Haag gereden. Na een korte nachtrust gingen ze die maandagochtend nog even langs het ziekenhuis voor een laatste knuffel. Op het station aangekomen reed de internationale trein voor hun neus weg. Plankgas reed Ankie door naar Eindhoven, de volgende stop, waar Andrei de trein alsnog haalde.

München, dinsdag 5 september 1972, 4.30

“Jongens, wegwezen!” riep iemand in het Hebreeuws. Waren dat schoten? Andre ontwaakte uit een diepe slaap. Opeens stonden er Arabisch schreeuwende mannen met machinegeweren in zijn kamer. Acht Palestijnse terroristen waren de appartementen van de Israëlische olympische ploeg binnengedrongen. Ze vermoordden direct twee van hen, de schermcoach werd met acht anderen geboeid in een kamer opgesloten. Daarop volgde een zenuwslopende dag, waarop alle wedstrijden werden stilgelegd en de televisiecamera's op het onderkomen van de gegijzelden gericht stonden. Bleek en ongeschoren verscheen Andre voor een open raam, in wit ondergoed en zonder zijn typerende bril. Beneden hem stonden Duitse onderhandelaars. Over en weer werd er wat gezegd. Toen werd hij ruw naar binnen getrokken. Het was de laatste keer dat Ankie haar man levend zag.

München, dinsdag 5 september 1972, 22.30

De camera's registreerden het vertrek van twee helikopters. Ze brachten de terroristen met hun gijzelaars naar het nabijgelegen vliegveld Fürstenfeldbruck. De Palestijnen hadden aanvankelijk de vrijlating van ruim 230 in Israël gevangengehouden kameraden en enkele in Duits-

land gedetineerde RAF-leden geëist. Israël had geweigerd. “Als we dat doen, is geen Israël meer veilig”, zei premier Golda Meir. Eerder die dag kwam het nieuws dat er tóch een akkoord was: de groep zou naar Caïro vliegen, waar ze de gijzelaars zouden vrijlaten. Rond middernacht meldde een Duits persbureau: ‘Ze zijn allen bevrijd en ongedeerd.’ Opgelucht ging iedereen slapen. Rond 3.00 uur verscheen een nieuw perscommuniqué. Een bevrijdingsactie van de Duitse politie op het vliegveld was mislukt. Andre en zijn landgenoten kwamen daarbij om, net als vijf Palestijnen en een Duitse agent.

Nederland, 4 september 2022

Vijftig jaar zocht Ankie Spitzer naar de waarheid over de aanslag, maar de Duitse overheid werkte haar tegen. Voor deze documentaire doken journalisten Twan Huys en Evert-Jan Offringa de archieven in. Het resultaat: een tweeluik op zondag en maandag over het drama in München, waarin Ankie antwoord krijgt op vragen over de moord op haar man.

ANDRE SPITZER (1945–1972)

Andre Spitzer werd geboren in Roemenië, waar schermen een nationale sport was. Op zijn negentiende emigreerde hij naar Israël. Via het leger belandde hij eind jaren 60 in Den Haag om op de gerenommeerde schermschool van Bram Abrahams zijn schermerarendiploma te halen. Hij werd verliefd op leerling Ankie de Jong, begin 1971 trouwden ze. Ze verhuisden naar Israël, waar Andre zijn eigen schermschool begon en bondscoach werd. In juli 1972 werd dochter Anouk Yael geboren.

► ANKIE, DE OLYMPISCHE WEDUWE
21.25 NPO 1